

Razprava o novem viničarskem redu

Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen je na osnovi § 91. finančnega zakona za leto 1939/40 izdal dne 13. julija 1939 novo uredbo o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem. Uredba dobi obvezno moč dne 1. novembra 1939. »Slovenski gospodar« bo celotno uredbo priobčil v septemski številki priloge »Kmečko delo«, ki bo izšla 6. septembra 1939. Uredba je že sedaj vzbudila mnogo razprav, tako s strani vinogradnikov kakor s strani viničarjev. »Slovenski gospodar« bo te razprave v pouk čitateljem priobčeval. Objavili bomo vse tozadevne razprave, ki nam jih bo kdo poslal in v kolikor nam bo to iz raznih drugih vzrokov mogoče.

Viničarski red in Kmetijska zbornica

Kmetijska zbornica za dravsko banovino daje z ozirom na viničarski red sledeče pojasnilo:

Kmetijska zbornica je pri vseh prejšnjih priporočilih za spremembo viničarskega reda sodelovala po svojem zastopniku in zagovarjala stališče vinogradnikov.

Končno redigirani tekst nove uredbe o viničarskem redu Kmetijski zbornici ni bil dostavljen, pač pa ga je dobila privatno in poslala spomenico kr. banski upravi, v kateri je poudarjala sledeče:

1. Kmetijska zbornica prizna le one koncesije viničarjem, ki so bile priznane sporazumno med zastopniki vinogradnikov in viničarjev dne 20. aprila 1939 v Mariboru.

Te koncesije so:

1. Razen deputatne zemlje dobi viničar še travnišče, in sicer v izmeri ene četrtine površine vinograde, ki ga oskrbuje.

2. Mezla znaša za navadna dela v vinogradu 10 din v poletnem času, 8 din v zimskem času, za kvalificirana dela (rigoljanje, cepljenje, škropljenje, žvepljenje) pa 12.50 din v poletnem času, v zimskem času pa 10 din brez hrane.

Če pa ima viničar več deputatne zemlje, kakor je določeno v viničarskem redu, vinogradnik lahko odračuna od teh mezd srednjo vrednost materialnih prejemkov. Ta vrednost se računa pri zemljiščih kot najemniška vrednost v dotičnem kraju.

3. Akordna mezda mora odgovarjati novi določeni mezdi.

4. Ako ima viničar ugodnejše celokupne prejemke, kakor po novi uredbi, se mu ti prejemki ne smejo znižati.

5. Ob koncu vsakega leta se mora napraviti obračun med vinogradnikom in viničarjem.

6. Delovni čas znaša v letnih mesecih od 7 do 12 in od 13 do 18, v zimskih mesecih pa od 8 do 12 in od 13 do 16. Če dobi viničar še hrano, je delovni čas, kakor je v dotičnem kraju običajen.

7. Kar dela viničar preko določenega časa ali dela ponoči in ob praznikih, se plača kot nadurno delo, in sicer za 50% višjo plačo. Pri spravljajanju sadja in ob trgatvi gre normalna plača, če se viničarji preko noči popolnoma oskrbljeni s hrano. Viničar se ob nedeljah in praznikih ne more siliti k delu brez nujnega razloga.

8. Novi viničarji morajo imeti kvalifikacijo (viničarski tečaj, vinarsko šolo ali položiti viničarski izpit).

II. Ne prizna se stalnost viničarjev.

Mnenje Kmetijske zbornice se ni upoštevalo v toliko, da je navzlic spomenici zbornice vnesena v uredbo stalnost viničarjev, ki je bila prvotno določena na pet let, a pozneje na tri leta.

Mnenje vinogradnikov iz mariborske okolice

Najprej so o novem viničarskem redu razpravljali vinogradniki iz okolice Maribora, o čemer

je »Slov. gospodar« poročal 2. avgusta. Zborovanje se je vršilo 30. julija. Sklep tega zborovanja je bil, da so vinogradniki radi novega viničarskega reda odpovedali vsem viničarjem s 1. avgustom in da viničarjev ne bodo tako dolgo sprejeli v službo, dokler banska uprava ne bo omilila novega viničarskega reda tako, da bo zadovoljil vinogradnike in viničarja.

Zborovanje viničarjev

Dne 6. avgusta se je vršilo zborovanje viničarjev iz mariborske okolice na Plaču pri Zg. Sv. Kungoti. Zastopnik viničarske zveze g. Košnik Jože je viničarjem obrazložil novi viničarski red. Isti dan se je vršilo zborovanje viničarjev tudi v Limbušu pri Mariboru. Na teh zborovanjih se je dognalo, da je radi novega viničarskega reda bila odpovedana služba že nad 300 viničarjem. Nekateri vinogradniki so odvzeli viničarjem vse delo, vse narvalne prejemke, začeli zaračunavati piščo itd. Viničarji so zahtevali, da se jim vse to preklicuje. V ta namen bo v Mariboru v Delavski zbornici v Mariboru, Sodna ulica, v dneh od 16. do 19. avgusta posloval tudi strokovni tajnik Zveze viničarjev ZZD g. Košnik Joža iz Ljutomer.

Kaj piše o Viničarskem redu »Slovenski delavec«

Glasilo Zveze združenih delavcev »Slovenski delavec« piše v 33. številki z dne 12. avgusta o novem viničarskem redu med drugim tole:

Iz osebnih, pisarnih in časopisnih poročil izvedemo, da so nekateri gg. vinogradniki začeli oster boj proti novi uredbi viničarskega reda. Obenem pa nam viničarji poročajo, da jim vinogradniki in njihovi nameščenci (gotovi namreč) govorijo in jih plašijo, da bodo z novim viničarskim redom še na slabšem kakor do sedaj.

Značilno pa je pri protestiraju gotovih vinogradnikov dejstvo, da najbolj kričijo taki vinogradniki, ki bodo po svojih gospodarskih zmožnostih še najlažje primaknili po nekaj dinarjev plače viničarjem, ko so doslej ras v mnogih primerih dajali le miloščino, ne pa pravilne mezde, s katero bi njih viničarji mogli bolj človeško živeti s svojimi družinami. V uredbi določene mezde dejansko še daleč ne odgovarjajo eksisten-

cnemu minimumu, toda z ozirom na točasni gospodarski položaj vinogradništva smo se morali s takimi mezdami zadovoljiti, ker sicer umevamo: skler ni, še smrt ne dobi.

Boljši in socialnejši vinogradniki so že dosedaj vsaj toliko dajali svojim viničarjem, kolikor to predpisuje nova uredba, redki še celo več. Določila nove uredbe bodo prizadela le samo one vinogradnike, ki so nudili svojim viničarjem skraj samo le delo, ne pa tudi primerne plačila, bodisi v gotovini ali naravnih.

Pa saj nismo zahtevali mi viničarji izboljšanja službenih pogojev radi dobrih vinogradnikov, kakor ne vinogradniki že več let spremembe viničarskega reda radi dobrih viničarjev, ampak radi slabih vinogradnikov in viničarjev. Čemu torej sedaj vaši protesti, ko vendar že sami veste, da največ po vaših »zaslugah« ne bo vsaj polovica viničarjev še najmanj deset let dobila dejansko svojih pravic po novi uredbi.

Tako »Slovenski delavec«. V pojasnilo pripominjamo, da je Združenje viničarjev včlanjeno v Zvezi združenih delavcev in je torej »Slovenski delavec« nekako glasilo viničarjev.

Gospodarska književnost

Josip Priol, Spravljanje, shranjevanje itd. sadja je v založništvu SVD ravnokar izšlo v drugi, popolnoma predelani in pomnoženi izdaji. Knjigo je g. ravnatelj temeljito predelal ter prilagodil sedornim zahtevam mednarodne sadne trgovine. Poleg svojih lastnih izkušenj je upošteval novejša izsledke domačega in tujega slovstva, zlasti pa zahteve in predpise nemškega trga, na katerega smo kot izvozna pokrajina prvenstveno navezani. Oziral se je tudi na najnovejša uredbe ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu, ki se nanašajo na kontrolo sadja in sadnih izdelkov ter na vlaganje za izvoz določenega presnega sadja. Popolnoma na novo in izčrpno je obdelal poglavje o shranjevanju sadja in o sadnih skladiščih, saj je ravno to vprašanje dandanes v ospredju zanimanja in bo pridobilo v bodoče še večjo veljavo. Zato upamo, da bodo tudi drugo izdajo naši sadjarji in izvozniki toplo sprejeli. Postane naj jim zanesljiv svetovalec in jih vodi do čim večjih uspehov. Dobro bo pa služila knjiga tudi našim sadjarskim predavateljem, kmetijskim in kmetijsko-nadaljevalnim šolam, sadjarskim pomočnikom, tečajnikom, sadjarskim združenjem itd. Opozorjamo vse, da nemudoma sežejo po tej krasni, 134 strani obsegaajoči in bogato ilustrirani knjigi, ki jo bodo vprav sedaj, ko sadje dozoreva, nujno potrebovali. Cena za člane in podružnice SVD 12 din, za nečlane in v knjigarnah 15 din.

**LJUBLJANSKI
VELESEJEM**
od 2. — 11. sept. 1939

VELIKA KMETIJSKA RAZSTAVA
(semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kunič, golobi, ribe, gobe, zdravila, zelišča, kmetijski stroji). Gospodarska razstava, akvariji, industrija, obrt. — Lepo zabavišče, velik variete. — Tekma harmonikarjev dne 10. septembra. — Nagradno žrebanje. Stevilna lepa darila za obiskovalce velesejma. — Polovična voznina na železnici in parnikih. 1939

Slovenjgoriški kmečki tabor

Dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji, bo

**V NEDELJO, DNE 3. SEPTEMBRA 1939,
V SV. LENARTU V SLOV. GORICAH.**

Celodnevni spored: Blagoslovitev prapora Kmečke zveze, ljudsko zborovanje na prostem, igra »Slovenskega kmeta povest«.

Začetek ob 9, konec prireditve ob 16.

Govorijo: minister Franc Snoj, dekan F. Gomilšek, poslanec Brodar in drugi gospodarstveniki.

Dobre železniške zveze od vseh strani za prihod in odhod iz Maribora. Poslužujte se nedeljskih kart. Iz Maribora po Slovenskih goricah v Sv. Lenart znižana vožnja z avtobusi na obe strani. Organizacije KZ in JRZ organizirajte udeležbo! Pošiljajte število udeležencev s prijavnicami na naslov: Okrajna Kmečka zveza Sv. Lenart.